

Calitatea vieții în Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Turcia

Rezumat

Introducere

Raportul de față prezintă o analiză cuprinzătoare și concluzii relevante la nivel politic privind calitatea vieții în trei țări candidate la UE: Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Turcia (TC3).

Concluziile se bazează pe cel de-al doilea Sondaj european privind calitatea vieții (SECV 2007) realizat de Eurofound. Calitatea vieții este analizată în diferite domenii sociale, pe baza unor indicatori obiectivi, dar și subiectivi. Raportul vizează situația economică percepută a gospodăriilor, viața de familie, locuințele și mediul local, sănătatea și accesul la servicii medicale, calitatea percepută a societății și bunăstarea subiectivă, precum și relațiile dintre acești factori. Investigând mai aprofundat aceste domenii și comparând grupurile sociale din și între aceste țări, raportul oferă informații esențiale atât pentru înțelegerea contextului fiecărei țări, cât și pentru planificarea politicilor viitoare.

Contextul politicilor

Țările candidate au profiluri și traiectorii de dezvoltare diferite, însă sunt implicate în reformele de pre-aderare, prin care contribuie la crearea zonei preocupărilor legate de politica comună și a normelor comune împărtășite cu statele membre UE.

Strategia Europa 2020 identifică priorități pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, oferind, de asemenea, un cadru în care statele candidate să își ancoreze propriile eforturi de reformă. Cercetările privind problemele legate de calitatea vieții pot contribui la evaluarea progreselor înregistrate pentru atingerea acestor obiective. Unele dintre țintele ambițioase pentru incluziune în forța de muncă, creșterea nivelului de prosperitate al populațiilor și extinderea învățământului pot fi dificil de atins pentru aceste țări. Prezentul raport oferă o serie de indici cu privire la domeniile spre care ar trebui îndreptate aceste eforturi.

Diferențele dintre vechile și noile state membre și țările candidate în ceea ce privește calitatea vieții și infrastructura de bunăstare socială reprezintă o problemă

pentru înțelegerea contextului fiecărei țări, pentru abordarea situației grupurilor defavorizate din cadrul societăților și pentru găsirea unor mijloace eficiente de sporire a coeziunii în Europa. În acest sens, raportul oferă informații pentru a reflecta asupra sistemului de monitorizare și colectare a indicatorilor din fiecare țară.

Principalele constatări

Nivelul general de mulțumire personală în țările examinate este considerabil mai scăzut decât în cele 27 de state membre UE (UE27) și acest lucru este în mare măsură legat de sărăcie. Cetățenii cu un nivel scăzut de educație, care nu se regăsesc pe piața forței de muncă și care locuiesc în mediul rural au parte de venituri insuficiente și lipsuri materiale. Multiple dimensiuni ale excluderii sociale sunt legate de veniturile insuficiente, condițiile de muncă precare și insecuritatea profesională, lipsa serviciilor de îngrijire și problemele de sănătate.

Dimensiunea economiei informale, care diferă de la o țară la alta, are implicații asupra calității vieții, întrucât cetățenii care nu au un loc de muncă formal raportează mai multe dezavantaje decât cei care dețin locuri de muncă – în termeni de sănătate, bunăstare, lipsuri materiale și calitatea locuințelor.

În ciuda procentului ridicat de proprietari de locuințe înregistrat în aceste țări, cheltuielile asociate locuințelor sunt o povară grea în special pentru cetățenii Turciei și ai Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei. Fondul locativ fizic este deseori necorespunzător din cauză că proprietarii nu își permit să întrețină sau să îmbunătățească locuințele. În plus, locuitorii din mediul urban sunt mai preocupați de problemele legate de mediul local.

Familia este foarte importantă în țările candidate, atât pentru bunăstarea subiectivă, cât și ca sursă de sprijin. Acest lucru este legat parțial de structurile tradiționale ale gospodăriilor, deși acestea sunt în schimbare, cel mai evident în Croația. În ciuda acestui fapt, bărbații se implică mai puțin în sarcinile casnice

decât femeile și, de asemenea, mai puțin decât bărbații din UE27.

Inegalitatea dintre femei și bărbați este evidentă, femeile raportând mai multe dezavantaje decât bărbații. Participarea femeilor la forța de muncă este, în general, scăzută, iar locurile de muncă (pentru bărbați și femei) se caracterizează printr-un program prelungit și un echilibru precar între viața profesională și viața privată. Aproximativ 45% dintre femeile din toate cele trei țări (comparativ cu 35% în UE27) au raportat o implicare zilnică în îngrijirea și educarea copiilor. Referitor numai la femeile cu copii, ponderea celor care se implică zi de zi este, din nou, mai mare în TC3 – 53% în Croația și în Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și 59% în Turcia (45% în UE27).

Sprrijinul social informal este foarte important pentru nivelul general de mulțumire personală din fiecare țară, sugerând că poate funcționa ca un substitut pentru instituțiile de bunăstare aflate în alte părți ale Europei.

Țările candidate prezintă rate inegale de aprobare pentru serviciile publice și încredere în instituții. Croația și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei se caracterizează prin neîncredere în instituții și ar trebui să abordeze problemele legate de transparență, în timp ce cetățenii turci se arată mai încrezători în principalele instituții politice și sociale decât media UE27.

Indicii pentru elaborarea politicilor

- Întrucât participarea scăzută pe piața muncii constituie o problemă importantă, politicile de creștere a ocupării forței de muncă sunt importante pentru a viza nu doar persoanele șomere înregistrate oficial, ci și tinerii care nu au intrat pe piața muncii și femeile.
- Incluziunea femeilor prin acces la educație, formare profesională și ocuparea forței de muncă reprezintă o problemă în toate cele trei țări pentru combaterea sărăciei la nivel de familie și dezvoltarea socială. Pentru a îmbunătăți echilibrul între viața profesională și viața personală, ar putea fi, de asemenea, nevoie de o bună acoperire teritorială, servicii de îngrijire accesibile și de calitate pentru copii și persoane în vârstă.
- Aducerea mai multor locuri de muncă din sectorul informal în cel formal ar permite o mai bună acoperire în termeni de securitate socială și ar genera venituri guvernamentale. Abordarea problemelor persoanelor care au contracte pe termen scurt sau ale celor fără contracte și fără contribuții de securitate socială ar trebui să constituie o prioritate, în special în Turcia.
- Politicile de incluziune socială ar trebui să vizeze grupurile vulnerabile afectate de sărăcie și lipsuri. Eforturile ar trebui îndreptate către persoanele în

vârstă, în general, și către tineri în Turcia, către zonele rurale, persoanele cu un nivel scăzut de educație și, de asemenea, către femei.

Incluziunea socială a persoanelor în vârstă ar putea fi îmbunătățită prin extinderea acoperirii sistemelor publice de pensii și prin asigurarea unui venit de pensie adecvat.

- În conformitate cu politica UE, sunt necesare investiții suplimentare în educație și învățarea de-a lungul vieții pentru a spori incluziunea pe piața forței de muncă și pentru a crește nivelul de prosperitate al cetățenilor. Evoluțiile naționale indică o cerere pentru învățământ superior, în special în Turcia și în Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei. Cu toate acestea, expansiunea rapidă a învățământului superior, cum este cazul în FRIM, a generat propriile probleme de reglementare care trebuie soluționate.
- Politicile imobiliare ar trebui să se axeze pe accesibilitatea unor locuințe de calitate corespunzătoare pentru grupurile cu venituri mai mici. Ar fi necesare o serie de măsuri care să ajute la modernizarea locuințelor cu standard inferior. Politicile ar trebui să contribuie și la depășirea asimetriilor spațiale și a fondului locativ necorespunzător.
- Referitor la impactul ridicat al mediului asupra sănătății, ar trebui consolidate politicile de îmbunătățire a calității mediului la nivelul cartierelor, în special în mediul urban.
- Reforma cheltuielilor în serviciile medicale prin investiții în programe de prevenție în domeniul sănătății și reducerea disparităților regionale în ceea ce privește furnizarea de servicii este foarte importantă. Accentul ar trebui pus pe îmbunătățirea stării de sănătate a persoanelor în vârstă, în special în Croația și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, precum și pe situația femeilor cu probleme de sănătate și care suferă de boli cronice în Turcia. În toate cele trei țări este nevoie de propuneri de creștere a bunăstării psihice a persoanelor cu handicap sau cu boli cronice.
- Bunăstarea socială și serviciile publice ar trebui dezvoltate pentru a compensa sprijinul care nu ar mai putea fi disponibil prin intermediul familiei. Promovarea participării sociale și politice, inclusiv sprijinul UE pentru organizațiile societății civile, poate contribui la crearea unor noi mecanisme de coeziune socială.

Informații suplimentare

Raportul SECV, *Calitatea vieții în Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei și Turcia*, este disponibil on-line la adresa <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1136.htm> Raportul de sinteză SECV și analizele secundare ulterioare ale datelor sondajului sunt disponibile pe site-ul Eurofound la adresa: <http://www.eurofound.europa.eu/areas/qualityoflife/eqls/>

Tadas Leončikas, Director de cercetare
tle@eurofound.europa.eu